

Deures d'Estiu

Curs 2010-2011
Llengua Catalana

Nom i Cognoms _____

1. Llegeix detingudament aquest text i assenyala la resposta correcta de cadascuna de les qüestions següents:

La casa de les acàcies és als afores del poble, molt a prop de la nostra. Jo li dic així perquè té una avinguda que va des de la reixa de l'entrada fins a la porta de la casa i és tota vorejada d'acàcies altes i amb el tronc molt gruixut: deuen ser molt velles. A la primavera, quan van florir, se sentia l'olor des del carrer. Per anar al poble, hi he de passar pel davant i sempre m'entretinc a mirar-la. És una casa antiga, amb moltes finestres, teulades i xemeneies que surten d'aquí i d'allà. Quan era petit em pensava que era un palau, però la mare em va dir que no, que no arribava a tant. El que més m'impresiona és el jardí. Aquest sí que és gran! Donaria qualsevol cosa per entrar-hi i passejar-m'hi.

La casa se la va fer construir al segle passat un home del poble, que es va fer ric fabricant ganivets.

Ara és tancada. L'amo, que és el nét o el besnét del dels ganivets, no hi viu. Deu ser força vell. Abans, quan era jove, hi venia sovint, sobretot a passar els estius, però ja fa anys que no hi ha tornat més.

MERCÈ CANELA, *La casa de les acàcies*

a) On està situada la casa de les acàcies?

b) Com és aquesta casa?

c) Com es va fer ric l'home que va construir la casa de les acàcies?

d) Quina relació de parentiu hi ha entre l'amo actual de la casa i el senyor que la va fer construir?

2. Fes el resum del text:

3. Ordena aquestes paraules de manera que formin una oració:

a) persona la retrat trets és un característics dels descripció una d'

b) feia ahir mal cal perquè a dentista anar queixal un vaig em

4. Escriu, ordenades alfabèticament, les paraules següents:

a) afores, antiga, teulades, jardí, vorejada, arribava, acàcies, estius, avinguda, primavera, ganivet, velles

b) qüestió, quadrat, qualsevol, queixal, quaranta

5. Busca, en el text inicial, dos determinants, dos noms, dos adjectius i dos verbs, i escriu-los:

a) Determinants: _____

b) Noms: _____

c) Adjectius: _____

d) Verbs: _____

6. Completa aquesta graella:

Singular		Plural	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
gruixut			
			velles
	antiga	rics	

7. Escriu una oració amb cadascun d'aquests verbs en el temps que es demana:

a) *menjar*, en temps passat

b) *investigar*, en temps futur

c) *buscar*, en temps present

8. Pensa quin ha estat el llibre o llibres que t'han fet passar hores oblidant-te del món i que no haguessis volgut que s'acabessin mai:

9. Fes la teva presentació (nom, on vius, escola de procedència, com ets, aficions...):

1. Classifica aquests adjectius segons puguin descriure característiques dels sons i els sorolls, de les olors, dels sabors, de la mirada i del tacte (canvia el gènere de l'adjectiu si és necessari):

agradable, dolç, suau, brusc, fortíssim, aspre, amarg, tendre, greu, maliciós, harmoniós, tou, bondadós, tímid, intens, aspre, desagradable, amenaçador, salat, àcid

Sons i sorolls	Olor	Sabors	Mirada	Tacte

3. Llegeix aquest text i contesta les preguntes següents:

Va desaparèixer, el matí del dia 14, un senyor anomenat Hosmer Angel, Uns 5 peus, 7 polzades d'estatura, **robust**, de pell groguenca, cabells negres, amb una petita calba en el centre, **espesses** patilles i bigoti negre; duu ulleres fosques, **lleugera** dificultat en el parlar. L'última vegada que se'l va veure, duia una levita negra amb solapes de seda, armilla negra i pantaló gris de xeviot Harris, amb polaines **fosques** sobre botes amb costat de goma. Se sap que treballava en una oficina de Leadenhall Street.

SIR ARTHUR CONAN DOYLE, *Les aventures de Sherlock Holmes*

a) En què ens hem de fixar per fer el retrat físic d'una persona?

b) Quines característiques pots trobar en aquesta descripció?

c) Escribeu un sinònim dels adjectius del text que estan en negreta:

d) Escribeu un antònim dels adjectius del text que estan en negreta:

4. Llegeix aquest text i contesta la pregunta següent:

De sota de l'arcada ha aparegut una senyora que esbufegava; duia unes ulleres rodones, un vestit blau i una llibreta d'espiral a les mans on, sense aturar-se, guixava alguna cosa. Tenia la cara arrugada com una nou, blanca com una lluna plena.

JORDI FOLCK, *666 calaixos*

Quin recurs lingüístic domina en aquesta descripció? Subratlla'l en el text:

5. Llegeix aquest text i contesta les preguntes següents:

Sormunda era un prodigi de bellesa i amabilitat, d'intel·ligència i de sensibilitat. Els cabells de color caoba, els ulls foscos com la nit, els llavis carnosos, sensuals, que convidaven al bes, les formes plenes, arrodonides, el posat elegant, distingit... Sormunda sabia ser brillant i discreta alhora, podia parlar amb qui fos de ciència o filosofia, de música, de literatura, d'arquitectura o d'art, i sabia escoltar i aprendre d'aquells que en sabien més.

J. M. MORRERES, *Temps era temps*

a) ESCRIU tres adjectius que defineixin el caràcter de Sormunda:

b) Busca en el text cinc mots plans:

c) Subratlla el so de vocal neutra de les paraules següents:

bellesa, intel·ligència, arquitectura, literatura, aprendre

6. Posa la coma allà on calgui:

a) S'acostava una tempesta i els núvols s'anaven tornant espessos negres densos atapeïts...

b) Cada dia faig les mateixes coses: em llevo em dutxo esmorzo vaig a classe dino estudio i me'n vaig a dormir.

7. Fes el plural. Fixa't en les alteracions ortogràfiques:

pell groguenca _____ confiança _____

boca lletja _____ quiosc _____

pestanya llarga _____ boig _____

llengua vermella _____ text _____

8. Fes la teva descripció tenint en compte tant els aspectes físics com el caràcter:

2. Llegeix el text i contesta les preguntes següents:

Mai no havia estat en un lloc com aquest: semblava una església i era alhora un castell o, potser, una presó. El sostre era del color del fang. El terra, de grans pedres encaixades. Era una habitació enorme amb tres columnes gruixudes en forma d'embut. Com un palau antic. I entre les tres columnes, un taulell llarg amb dos braços, com a les botigues velles del barri, i al mig, una taula il·luminada per un fluorescent, amb un munt de papers apilats, una màquina d'escriure, una planta, un calendari, un telèfon i una cadira. Un armari de fusta de calaixets petits, com aquells que hi ha a les biblioteques amb les fitxes dels llibres, separava la taula del fons. Hi havia també, a prop del taulell, un rellotge de cucut i un parell de làmines emmarcades de paisatges descolorits. Al fons, darrere de les columnes, s'hi veia una finestra petita i estreta com les dels campanars al costat d'una arca-da que no sé on donava perquè estava fosc.

JORDI FOLCK, *666 calaixos*

a) Què es descriu?

b) Et sembla una descripció objectiva o subjectiva? Per què?

c) Quin ordre s'ha seguit per organitzar la informació d'aquest text?

d) Creus que és una descripció detallada o que només té en compte les característiques generals?

e) Quin temps verbal domina en aquest text? Busca-hi tres verbs:

f) Un dels recursos lingüístics que es pot trobar en aquest text és la comparació. Busca'n tres i subratlla-les en el text:

2. Llegeix aquest text i contesta les preguntes següents:

No sabia si m'havien clavat un cop a la closca amb un bastó o amb una barra de ferro, o bé si m'havien fet olorar un drap xop de cloroform perquè caigués inconscient, o bé si m'havia desmaiat o havia perdut els sentits jo tot sol, esverat per tot el que passava. Quan vaig treure'm el mocador que m'havien lligat al cap, per tapar-me els ulls, no vaig veure res. Com si m'hagués tornat cec. Vaig notar que estava assegut en un sòl de fusta humida que podia ser el terra d'un pis o d'una casa i que quan estirava les cames no trobava cap obstacle. Vaig notar també que em repenjava en un angle una mica llefiscós que podia ser un racó de paret, un soterrani, potser. Uns segons després em va semblar sentir soroll d'algú que enraonava i es movia prop meu, però no vaig veure qui era.

EMILI TEIXIDOR, *El príncep Ali*

a) Quin és el tema del text?

b) Explica qui el narra:

c) Quins fets es produeixen?

d) Quin temps verbal hi domina? Busca cinc verbs en el text:

e) Aquest fragment creus que pertany al plantejament, al nus o bé al desenllaç de la novel·la? Per què?

f) Resumeix el text en una frase:

1. Llegeix el text i respon les preguntes següents:

En Jaume, el petit, va ser el tarambana de la família. Va dilapidar part de la fortuna materna i, després, va marxar a l'Argentina. Allà va tenir sort i va construir un gran negoci de pelleteria, però el va perdre a causa dels deutes que va contreure amb el joc. Es va tornar a enriquir, i aquesta vegada la sort el va acompanyar gràcies a la Maria Comes, la dona valenta i empenedora amb qui es va casar. La Maria, en adonar-se del tarannà del marit va decidir posar-se al capdavant de l'empresa. I així, entre les idees del marit i els comptes de la dona, van fer una gran fortuna.

a) Qui narra l'acció?

b) En quina persona verbal s'expressa?

c) Quin tret peculiar té el personatge principal?

d) Busca la paraula del text que es correspon amb els següents mots o definicions:

gastar: _____ manera de ser: _____

activa: _____ persona que no té formalitat: _____

e) Quin temps verbal de passat predomina en aquesta narració? Què expressa?

f) Busca en el text:

un adverbi de temps: _____

un adverbi de lloc: _____

2. Identifica el subjecte i el predicat de les oracions següents:

a) El meu pare tenia un petit cafè a Rubí.

b) El meu padrí i el seu germà Gabriel eren bessons.

c) A la cerveseria va arribar un camió.

d) L'estudi de la música requereix molta dedicació.

e) Els concerts de l'estiu omplen d'alegria el barri.

1. Llegeix aquest text i contesta les preguntes següents:

Em dic Miquel Martí i Pol, vaig néixer a Roda de Ter, a la comarca d'Osona, el dia 19 de març de l'any 1929. [...]

Vaig començar a anar a estudi als quatre o cinc anys, al col·legi parroquial. [...]

L'any 1936 va esclatar la Guerra Civil que va durar fins al 1939. Pel febrer de 1939 els «nacionals» van entrar al meu poble i es van reobrir els col·legis tancats. Jo tenia deu anys i vaig tornar al col·legi dels capellans. Aleshores, però, ens educaven en castellà i, tant al matí com a la tarda, abans de començar les classes, a més de resar cantàvem el *Himno nacional*, tots drets fent la salutació feixista davant d'una gran bandera espanyola enlairada. Aquest període per a mi no va durar gaire perquè, en complir catorze anys, com que a casa els diners escassejaven i, a més, hi havia malalts, em vaig posar a treballar al despatx de ca la Tecla Sala, la mateixa fàbrica tèxtil en què treballava la meva mare.

A dinou anys, vaig agafar una tuberculosi pulmonar, una malaltia força comuna entre el jovent de l'època, per la gana que es va passar durant la guerra i la postguerra. [...] El procés tuberculós em va obligar a passar un any llarg al llit, i aquesta circumstància estic segur que va influir en la meva dedicació a la poesia ja que, durant aquell temps, vaig llegir molt. [...]

L'any 1970 em vaig posar greument malalt altra vegada. Una esclerosi múltiple, aquest cop, que en pocs mesos em va deixar com estic ara, és a dir, quasi paralític. Un altre cop vaig llegir i, sobretot, escriure molt. No han estat fàcils, aquests anys, i segur que tampoc no ho seran els que pugui viure.

MIQUEL MARTÍ I POL, *Qui sóc i per què escric* (adaptació)

a) Creus que els fets narrats són reals o ficticis? Per què?

b) En quin temps se situen els fets que narra?

c) A quin lloc se situa l'acció?

d) Qui narra els fets? En quina persona verbal s'expressa?
